

Τα τέσσερα πράγματα που σκοτίζουν την ψυχή. Μίσος, εξουδένωση, ζήλεια, γογγυσμός

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες

Τα τέσσερα πράγματα που σκοτίζουν την ψυχή. Μίσος, εξουδένωση, ζήλεια, γογγυσμός
Γέροντας Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης

Ο άνθρωπος για να έχει πνευματική ζωή, να έχει το φως στη ζωή του, πρέπει να έχει τελεία επικοινωνία με το περιβάλλον του. Από τη στιγμή που δεν έχει αυτή την απλή, την φυσική, την άνετη εγκατάλειψη και παράδοση του εαυτού του στον άλλον, και επομένως την βίωση του άλλου ως οικείου μέλους, δεν μπορεί να έχει Θεόν. Γι' αυτό σκοτίζεται η ψυχή, όταν κλονίζεται η σχέση της με τον Θεό.

Μίσος

Πως όμως κλονίζεται; Με το να μισεί τον πλησίον του. Το μισώ τον πλησίον έχει κατά κύριον λόγο ενεργητική έννοια και σημαίνει, κτυπώ, αρνούμαι, επιτίθεμαι εναντίον του άλλου. Εκφράζει την επιθετική διάθεση της ψυχής. Αντί να έχω φυσική σχέση με τον άλλον, να τον βάζω στην καρδιά μου, έχω το μίσος, που είναι μία έξοδος του άλλου από την καρδιά μου και από την ζωή μου.

Μίσος λοιπόν είναι να βλέπω ως έτερον τον άλλον, να τον πετάω έξω από την καρδιά μου, να μην το θεωρώ ως είναι μου. Αντί να δω ότι ο άλλος είμαι εγώ, βλέπω ότι είναι κάτι διαφορετικό. Αυτό μπορεί να είναι φυσικό για τους ανθρώπους του κόσμου, αλλά για μας, που είμαστε σώμα Χριστού, είναι αφύσικο. Το μίσος είναι εκ των μεγάλων αμαρτημάτων, διότι είναι απόρροια μεγάλης εμπαθείας και δείχνει ότι ο άνθρωπος δούλεψε πολλά χρόνια στην αμαρτία και τα πάθη, και έχει σκληρυνθεί τόσο πολύ η καρδιά του, ώστε κατά κάποιο τρόπο έγινε ανώμαλη και όχι μόνο δεν μπορεί να αγαπήσει, αλλά και μισεί. Χρειάζεται πολύ δάκρυ για να αποβάλλει κάποιος το μίσος. Δεν είναι υπόθεση μιας αποφάσεως απλώς ή αγώνος μιας μέρας. Όταν μισώ κάποιον, δεν μπορώ να πω, αποφασίζω να μην τον μισώ. Μπορώ να πω, αποφασίζω να μην τον χτυπήσω, να μην τον βλάψω, αλλά για να μην τον μισώ πλέον, χρειάζεται μια εσωτερική κάθαρσις. Το μίσος προς τον πλησίον φανερώνει μεγάλο βάθος πάθους, γι' αυτό και συσκοτίζει την ψυχή. Εξουδένωση Πως αλλιώς κλονίζεται η σχέση με τους άλλους;

Με την εξουδένωση. Με το να ταπεινώνεις τον άλλον. Με το να τον κρίνεις. Όταν όμως κρίνω τον άλλον, τον βγάζω πάντοτε μικρό, μηδαμινό, τίποτα. Είναι τόσος ο εγωισμός του ανθρώπου, ώστε τίποτε δεν μπορεί να σταθεί ενώπιον της κρίσεώς του, ούτε ένας Θεός, πόσο μάλλον ένας άνθρωπος. Το να θεωρώ τον άλλον ως κατώτερο, περισσότερο όμως το να το εκφράζω, είναι κεφαλαιώδες αμάρτημα.

Ζήλεια

Άλλη μορφή σχέσεώς μας με τους ανθρώπους, η οποια διαταράσσει την ειρήνη και την ενότητα, είναι η ζήλεια με όλες τις έννοιες. Ζηλεύω κάποιον από αγάπη, τον θεωρώ δικό μου και ενώνομαι αναπόσπαστα μαζί του. Η ένωση αυτή δεν είναι εν τω σώματι του Χριστού, είναι μία υποβίβαση του σώματος του Χριστού σε ανθρώπινη σχέση. Είναι επίσης μία πλήρης μοιχική εσωτερική ενέργεια. Αν πάρουμε την ζήλεια με την έννοια ότι ζηλεύω αυτόν τον άνθρωπο και τον απωθώ, τότε η ζήλεια είναι έκφραση εσωτερικής αδυναμίας αλλά και ανώμαλης αγάπης. Δηλαδή τον αγαπώ κατά τρόπο εγωιστικό και αποκλειστικό, πιστεύω ότι έχω δικαιώματα στη ζωή του και ότι αυτός έχει υποχρεώσεις απέναντί μου, ότι πρέπει να μου δίνει λογαριασμό για το που πηγαίνει και τι κάνει. Η ζήλεια λοιπόν είναι διαταραχή των σχέσεών μας λόγω περισσής εσωτερικής ψυχικής ενέργειας.

Ζήλεια είναι κάθε στροφή προς τον άλλον, που ξεκινάει από κάτι υπερβολικό, από έναν ζήλο, από μία ζέση, από μία βράση. Επομένως ζήλος μπορεί να είναι το ενδιαφέρον μου, η αγάπη μου, η φροντίδα μου να τον σώσω, να τον βοηθήσω να βγει από την αμαρτία, να γίνει παιδί του Θεού. Αυτή η ζέσις είναι ένας αφύσικος εσωτερικός οργασμός, μία αφύσικη πνευματική συσσωμάτωση.

Γογγυσμός

Το αντίθετο της ζήλειας είναι ο γογγυσμός, ο οποίος επίσης προέρχεται από αδυναμία της ψυχής. Γογγύζω σημαίνει διαμαρτύρομαι, αρνούμαι, παραπονούμαι, είμαι στενοχωρημένος, δεν ικανοποιούμαι. Αυτόν τον γογγυσμό τον εκφράζω στο περιβάλλον μου, στα γραπτά μου, στην προσευχή μου. Ζητώ λόγου χάριν, κάτι από τον άλλον, ή προσδοκώ ή απαιτώ κάτι. Δεν μου το δίνει όμως, γιατί και αυτός είναι απορροφημένος από τον δικό του αγώνα και πόθο, από την δική του σκέψη, αμαρτία, χαρά, από τη δική του ακολασία, αγιότητα ή αρετή. Τότε πέφτω σε έναν γογγυσμό, διότι περιθωριοποιούμαι στην σκέψη του. Προσεύχεται αυτός, νομίζω ότι με αφήνει μοναχό μου. Ενδιαφέρεται για μένα, νομίζω ότι δεν το έκανε από αγάπη ή ότι το έκανε ελλιπές. Ο γογγυσμός είναι το ανικανοποίητο που νοιώθουμε στη ζωή μας και προέρχεται από ένα μειονεκτικό εγώ. Η ζήλεια προέρχεται από ένα εγώ υπερτροφικό, ενώ η εξουδένωση από ένα εγώ αυτοτρεφόμενο και αυτοδυναμούμενο άνευ Θεού, που βλέπει τον άλλον κατώτερο, μηδαμινό. Το μίσος είναι η διαφοροποίηση, η απώθηση του άλλου από την ύπαρξη μας.

πηγή: Από το βιβλίο «ΛΟΓΟΙ ΑΣΚΗΤΙΚΟΙ» ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΒΒΑ ΗΣΑΪΑ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ ΑΡΧ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ eikonografies.gr